

Aktualnost i groteska

U Općoj bolnici vještini se međuprožimanjem humora i groteske oživljuje propitivanje apsurdnosti egzistencije u specifičnom optimističnom ozračju

Hristo Bojčev, *Opća bolnica*, red. Matjaž Latin

Elvia Nacinovich u predstavi *Tutto sulle donne / Sve o ženama*, Mire Gavran, red. Neva Rošić

Zdenko Botić u predstavi *Opća bolnica* Hriste Bojčeva, red. Matjaž Latin

Nagrada dr. Đuro Rošić HNK Ivana pl. Zajca Rijeka za najbolju dramsku predstavu u cjelini u sezoni 2009/2010. pripala je predstavi *Opća bolnica* Hriste Bojčeva u režiji Matjaža Latina i izvedbi ansambla Hrvatske drame.

Žanrovska heterogenost, osobiti intelektualni humor te sasvim suptilno iznijeta aktualnost suvremenoga trenutka – dramaturška je okosnica na temelju koje bugarski dramatičar Hristo Bojčev gradi jedan groteskni, intimni i nadasve emotivni svijet. Političko-sociološko, odnosno ideološko određenje opće bolnice što kao metafora prostorne neodređenosti sugerira apsolutni rasap tradicionalnih sustava vrijednosti, u Bojčevu dramskom svijetu, svojega distingviranog ali svakako ravnopravnoga partnera, iznalazi prvenstveno u iluziji. Postupak je to kojim se eksplicite otvara prostor za izgradnju likova čija se dramska pozicija podržava, ali i podražava fantazmatskom projekcijom njihove istinske žudnje, nesvjesnih poriva kao i bijega od represivne i depresivne današnjice.

Transpozicija pak dramskoga teksta pa i njegova scenska aktualizacija u režiji Matjaža Latina, neće odviše odudarati od onih zadanosti što ih postavlja Bojčev predložak. Režija gradi scensku igru u skladnom nizanju prizora bez naglih zahvata, promjena u ritmu ili pak naznaka suvremenih eksperimentalnih rješenja. Pridodamo li k tome i vizualno efektanu scenografiju što s pomoću visećih najlonskih zastora i nekoliko razbacanih bolničkih kreveta simbolički priziva kaotičnost scenske događajnosti – složit ćemo se kako Latin stvara situaciju što zahtijeva apsolutnu angažiranost glumačke igre.

Deformiranjem se psihološkoga stanja likova (amnezija, skleroza, hiperamnezija) omogućuje poigravanje vremenskim kategorijama pa se na taj način percepcija prošlosti, sadašnjosti odnosno budućnosti rastapa i sjedinjuje u dimenziji svestremenosti koju prožima svijet fantazma i bajke.

Redateljski postupak tek skicira aktualnost političkoga trenutka kojemu je, u nemoći suprotstavljanja iz pozicije realnoga, eksplicite dana mogućnost poricanja u dodiru s onostranim. Na taj se način otvoreno odbija interiorizacija, pa ludički karakter

scenske igre promišljeno zaustavlja imaginarno i tako otvara mogućnost suprotstavljanja represivnom karakteru stvarnosti.

Zaključujemo, stoga, kako spretno dramaturško i režijsko čitanje Bojčeva predloška, pa u tom kontekstu i iznijansirana, ujednačena i u potpunosti razrađena psihološka glumačka igra, ovu riječku *Opću bolnicu* smješta u jedan nadasve intiman i prislan milje. Vještini se međuprožimanjem humora i groteske oživljuje propitivanje apsurdnosti egzistencije u specifičnom optimističnom ozračju, oblikujući pritom iznimno kompaktnu, emotivno dojmljivu kazališnu cjelinu.

Razigrana Elvia Nacinovich

Nagradu Zlata Nikolić za najbolje ostvarenu žensku ulogu dobila je **Elvia Nacinovich** za uloge u predstavi *Tutto sulle donne/Sve o ženama* Mire Gavran u režiji Neve Rošić i izvedbi ansambla Talijanske drame.

Iz odlične, kompaktne glumačke trojke koju su činile Elvia Nacinovich, Elena Brumini i Rosanna Bubola, uz sjajnu kolektivnu igru u predstavi *Tutto sulle donne/Sve o ženama*, Elvia Nacinovich još jednom je podarila nekoliko veoma uspješnih interpretativnih kreacija. Bio je pravi izazov utjeloviti pet lica, u furioznom ritmu stalnih transformacija i prelaska u pet izmjeničnih i isprepletenih životnih priča, u slijedu različitih životnih razdoblja u rasponu od djevojčica iz vrtića do žena u poodmakloj dobi. Opuštena i razigrana, uvjerljiva u tragičnim, upečatljiva i odmjerena u komičnim likovima Gavranove komedije, koji razotkrivaju čas žensku intimu i (neostvarene) ambicije, čas snažne emocionalne strasti, slabosti i odlučnosti, kao i zajedljivosti i sebičnosti, Elvia Nacinovich potvrdila je još jedanput svoje iznimne glumačke kvalitete koje joj omogućavaju i prisniji, spontaniji kontakt s publikom, kao u slučaju *Tutto sulle donne/Sve o ženama*, izvedenoj na pozornici koju glumci dijele s gledateljima.

Botićeva glumačka emocija

Nagradu Raniero Brumini za najbolje ostvarenu mušku ulogu dobio je **Zdenko Botić** za ulogu Dede u predstavi *Opća bolnica*

Hriste Bojčeva u režiji Matjaža Latina i izvedbi ansambla Hrvatske drame.

Nesnošljiva sadašnjost što je u *Općoj bolnici* rezultat u prvome redu političke datosti (promišljanje odnosa zemalja Istočnoga bloka i Europe) jedan je od osnovnih poticaja što eksplicite omogućuje bijeg u imaginarno. To je, dakle, polje sazdan od neprekinute niti želja, prostor metaforičkih dijaloga i kretanja, konačnica kojoj se žudnja usmjeruje u nadi za ostvarenjem. Fantazam se prema tome širi u nedostižno, k točki što konstantno izmiče i pritom se strogo opire mogućnosti vlastite realizacije. Međutim, kako bi se imaginarno pokrenulo, potreban je trenutni dojam ili barem prilika što omogućuje aktivaciju sadašnjega događaja. Stoga, prizori samotničkog i intimnog očaja riječkoga Dede (Zdenko Botić) ekspresivno, ali u potpunosti smireno naznačuju mogućnost pokretanja fantazmatske slike.

Jer, u jednoj tako nonšalantno i zapravo tek usputno upućenoj replici Kontuzovu, Dedov glumački izričaj ima dovoljno snage za pokretanje čitavoga niza događaja na sceni, što, katkad graničeći s karikaturom, vrhunac dostižu u vedrim i razigranim dijalozima.

Međutim, konstantno prisutan smireni ton govorenog izraza kao i dominantna mirnoća pokreta – pokazuju izvanrednu ujednačenost fizičkoga čina i psihološkoga momenta. Na taj način Botiću u potpunosti uspijeva uspostaviti ravnotežu između svjesnoga i nesvjesnoga, duhovnoga i fizičkoga, objektivnoga i subjektivnoga – a što u konačnici i omogućuje strukturiranje događaja na sceni. Ovaj riječki Deda tako svojom sugestivnošću pokreće maštu, potonja pak emotivno pamćenje (već proživljene događaje), a što je zapravo izvan dosega svjesnoga. On otvara prostor unutrašnjoj žudnji, snu na javi te ga svjesno i s mnogo iskustva vodi natrag u iskonsko – u retoriku same pozornice. Egzistencija u fantazmu moguća je prema tome isključivo u teatru, a Deda pak evocira problematiku podrijetla i otvoreno postavlja pitanje njegove svrhe. Međutim, logično i duhovito predavanje tekstu što ima sposobnost izazvati ljepotu izgovorene riječi, svoj vrhunac doživljava u posljednjem prizoru predstave. To je pobjeda onostranoga što je imamo zahvaliti upravo Botićevoj glumačkoj emociji, i koja ima sposobnost okupiti raznovrsnost scenskih elemenata objedinjujući ih pritom u istinitoj fikciji.

Posebno priznanje Dr. Đuro Rošić dobio je **Goran Lelas** za ideju i kostimografiju predstave *Somewhere City* ansambla Talijanske drame te promicanje kazališta za djecu

Ocjenjivački sud: Bruno Bontempo (predsjednik),
Adriana Car Mihec, Svjetlana Hribar,
Iva Rosanda Žigo, Davor Schopf

Snaga moderne invencije

Predstava Građanin plemić uspjela je današnjem gledatelju približiti svijet baroka i klasicizma na način koji duhovito poentira univerzalne i danas aktualne elemente

HNK u Zagrebu: Jean-Baptiste Poquelin Molière / Jean-Baptiste Lully, *Građanin plemić*, red. Krešimir Dolenčić

Iz plodne prošlogodišnje produkcije Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu prosudbeno povjerenstvo za dodjelu nagrade Tito Strozzi donijelo je jednoglasno odluku da se nagrada dodijeli uprizorenju Molièreove komedije *Građanin plemić*, tj. redatelju Krešimiru Dolenčiću. Neobično vješt, nadahnutim spojem kazališne tradicije i duha suvremenog ludičkog teatra Dolenčić je u izrazito ansamblskoj koncepciji stvorio inscenaciju koja bi mogla poslužiti na čast svim velikim kazališnim sredinama. Predstava je uspjela današnjem gledatelju približiti svijet baroka i klasicizma na način koji duhovito poentira univerzalne i danas aktualne elemente. Kloneći se već otrcanih ekscentričnosti režijskog teatra, redatelj je znao ostati u granicama prepoznatljivosti, a ipak svakim domišljajem pokazati očaravajući snagu moderne invencije. Njegovu je zamisao sa zadivljujućim poletom prihvatio cijeli ansambl, govorni i glazbeni podjednako. Ostvareno je toliko sjajnih glumačkih i glazbeničkih kreacija te tolika perfektna uigranost, od glavnih do takozvanih sporednih uloga, da je cijela predstava istinska svečanost igre, plesa, zvuka, boja i kostima. Da propozicije nagrade to omogućuju, trebalo bi sve sudionike uprizorenja pohvaliti poimence. Dolenčić i cijeli njegov ansambl dočarali su nam magiju teatra na nezaboravan način.

Ocjenjivački sud Nagrade Tito Strozzi: Viktor Žmegač (predsjednik),
Ivka Dabetić, Krešimir Nemec, Zdenka Weber,
Maja Đurinović i Tonko Ninić